

REDAKCIJAS SLEJA

Pēc diviem mēnešiem ir klāt otrais sabiedrības informēšanas kampaņas par dzimumu līdztiesības jautājumiem elektroniskais izdevums. Tajā lielāku uzmanību esam veltījuši jautājumiem, kas saistīti ar ģimenes dzīvi. Šajā izdevumā varēsiet iepazīties, kā kampaņas ietvaros Latvijas vīrieši tiks aicināti aktīvāk iesaistīties ģimenes dzīvē un bērnu audzināšanā. Par to, vai mūsdienās vīrieši vispār ir gatavi iesaistīties bērnu audzināšanā, varēsiet noskaidrot no ģimenes psihologa, bērnudārza audzinātājas, uzņēmēja un kāda tēva stāstītā. Izdevumā jums būs iespēja uzzināt martā un aprīlī veiktās iniciatīvas «Dzimumu līdztiesības indekss» jaunākos rezultātus un noskaidrot to ministriju, kura nodrošina labvēlīgāko vidi un darba apstākļus abu dzimumu darbiniekiem. Varēsiet lasīt arī par to, ko Latvijas žurnālisti piedzīvoja un ko jaunu par dzimumu līdztiesību uzzināja pieredzes apmaiņas braucienā Dānijā. Rubrikā «Jaunami» lasiet, kā tika sveiktas sievietes Starptautiskajā sieviešu dienā un ko Latvijas karikatūristi sagatavoja Eiropas nedēļai.

Elizabete Pičukāne,
projekta «Kapacitātes stiprināšana» koordinatore

AKTUĀLI

Būt tēvam – tas ir aizraujoši!

Šomēnes kampaņas ietvaros tiek organizēta īpaša akcija Latvijas vīriešiem. Akcijas laikā sabiedrībā pazīstami tēvi aicinās citus Latvijas vīriešus pārliecināties, ka būt par tēvu ir aizraujoši un ka tēvs nav tikai nosaukums, bet arī iesaistīšanās, laika veltīšana un neaizmirstami mirkļi kopā ar savām atvasēm.

Hokejists Normunds Sējējs, mūziķis Juris Kaukulis, bārmenis Arnis Bikšus, futbolists Mihails Zemļinskis un balvas «Latvijas lepnums» ieguvējs Andris Gailis atbalstīja kampaņu, piedaloties foto sesijā kopā ar saviem bērniem. No fotogrāfijām tapušas īpašas pastkartes ar citātiem par tēvu

jaukākajiem mirkļiem savās ģimenēs un kopā ar bērniem. Pastkartīšu otrajā pusē lasāmi dažāda vecuma Latvijas bērnu izteikumi par to, kāds, viņuprāt, ir vislabākais tētis pasaulē – piemēram, trīsgadīgā Karlīna saka – «foršs tētis visus ābolus nes iekšā».

13. maijā pirms Mātes dienas pastkartītes tiks dalītas vairākās Latvijas pilsētās – Liepājā, Jelgavā, Cēsīs, Gulbenē, Valmierā, Tukumā un Valkā. Topošie un esošie tēti tiks aicināti vairāk laika pavadīt kopā ar saviem bērniem un ļaut mammām biežāk atpūsties. Kartītes tiks izplatītas arī Rīgā dažādās izklaides vietās.

Dzimumu līdztiesība

JAUNUMI

■ 8. martā Rīgā sievietēm tika dāvinātas īpašas nozīmītes ar ironiskiem sauļiem «Macho girl», «Neciešu iepirkšanos» un «Maksāju pati». Akcijas mērķis bija aicināt sievietes Starptautiskajā sieviešu dienā ar humoru paraudzīties uz sabiedrībā pastāvošajiem stereotipiem par viņām.

■ Marta nogalē beidzās lekciju cikls jauniešiem «Vairāk abi?». Par stereotipiem, sieviešu un vīriešu lomu un pienākumiem jaunieši atraktīvi diskutēja 14 Latvijas pilsētās – Daugavpilī, Jelgavā, Bauskā, Jēkabpilī, Tukumā, Talsos, Ventspilī, Gulbenē, Limbažos, Cēsīs, Valmierā, Kuldīgā, Liepājā un Rēzeknē.

■ Eiropas nedēļā trijās Latvijas pilsētās notika ceļojošā karikatūru izstāde «Kādi laiki, tādi tikumi». Tajā varēja apskatīt 19 populāru žurnāla «Dadzis» karikatūristu darbus – skatījumu uz to, kā mainījušies priekšstati par sievietēm un vīriešiem dažādos laikos. No 1. līdz 2. maijam izstāde notika Valmierā, no 3. līdz 4. maijam – Jelgavā, bet no 5. līdz 7. maijam – Liepājā.

PĒTĪJUMS

Ministriņām nosaka dzimumu līdztiesības indeksu

Veicot ministriju darbinieku aptauju par dzimumu līdztiesības ievērošanu darba vietā, tika noteikts dzimumu līdztiesības indekss katrai no šīm institūcijām. Atbilstoši indeksam augstāko vērtējumu ieguva Zemkopības, Aizsardzības un Bērnu un ģimenes lietu ministrija.

Aptauja tika rīkota aktivitātes «Dzimumu līdztiesības indekss» ietvaros. Ministriņas tika vērtētas pēc vairākiem kritērijiem, piemēram, vai ministriņas iekšējos dokumentos ir dzimumu līdztiesības normas, cik sieviešu un vīriešu ir augstākajā vadībā, kādi pasākumi paredzēti darbinieku ģimenes un darba dzīves saskaņošanai. Ministriņas varēja iegūt papildu punktus arī par darbinieku atbildēm. Ministriņās strādājošie bija novērtējuši darba vidi, tiešās vadības attieksmi, atbildības un pienākumu sadali, kā arī darbinieku atlasī, paaugstināšanu, darba novērtēšanu u. c.

Apkopotie rezultāti liecina – vairākums (88%) aptaujāto darbinieku uzskata, ka ministriņas ir labvēlīga darba vide abiem dzimumiem. Aptuveni tāds pats strādājošo skaits domā, ka arī atbildība, pienākumu sadale un tiešās vadības attieksme ir vienāda gan pret sievietēm, gan vīriešiem. Gandrīz

puse darbinieku uzskata, ka ministriņās arī vispārīgā atalgojuma piešķiršanas kārtība ir taisnīga. Tikai 16% uzskata, ka tā nav, kā galvenos iemeslus minot neskaidrus kritērijus, vadības subjektīvos lēmumus un to, ka tiek vērtēts darba stāžs, nevis padarītais.

Viskritiskāk darbinieki novērtējuši savas izredzes tikt paaugstinātam. Ceturtdaļa aptaujāto uzskata, ka viņiem tādas iespējas nav, jo visu nosakot «radu un draugu» attiecības, vadības attieksme un maza kadru mainība. 31% aptaujāto domā, ka izredzes tikt paaugstinātam varētu ietekmēt darbinieka vecums, bet 5% uzskata, ka to nosaka dzimums.

Ministriņu augstākajā vadībā joprojām ir vairāk vīriešu. 29% no visiem ministriņās strādājošajiem vīriešiem un 14% sieviešu ir ministriņu vadošajos amatos. Arī pēdējā gada laikā pieņemto darbinieku sadalījums ir līdzīgs – sievietes pieņemtas lielākoties vidējā un zemākajā līmenī, bet vīrieši – augstākajā. Ministriņās sievietes vairāk saņem prēmijas, bet vīrieši – ikmēneša piemaksas. Kopumā ministriņās strādā aptuveni 2700 darbinieku, no kuriem 73% ir sievietes, bet 27% – vīrieši.

PASĀKUMS

Žurnālisti iepazīst Dānijas pieredzi

Sieviešu tirdzniecība, vardarbība ģimenē, neliels skaits sieviešu augsta līmeņa amatos – tās ir vien dažas dzimumu līdztiesības problēmas, ar kurām aktīvi cīnās Dānijā. Par šīm un vēl citām dzimumu līdztiesības aktualitātēm marta beigās Latvijas žurnālisti diskutēja ar Dānijas valdības, lielāko nevalstisko organizāciju, uzņēmumu un Tirdzniecības kameras pārstāvjiem.

Dānijā šīs problēmas ir ne vien valsts iestāžu, bet arī sabiedrības dienas kārtības augšgalā, un ar tām cīnās valsts iestādes kopā ar nevalstisko organizāciju sektoru un likuma sargiem. Pēc viņu teiktā, ar spēcīgu likumdošanu un izkoptām tradīcijām vien nepietiek.

Žurnālistus pārsteidza Dānijas dzimumu līdztiesības ministres padom-

nieces teiktais, ka ir jāsāk ar sabiedrības informēšanu. Viņa pastāstīja, ka Dānijā gadu no gada tika rīkotas dažādas kampaņas, aktivitātes un tas kopumā ir veicinājis sabiedrības izpratni par šiem jautājumiem.

Latvija šajā ziņā ir tikai sākuma stadijā, bet Dānijas pieredze rāda, ka esam uz pareizā ceļa, – to apstiprināja gan Dānijas eksperti, gan arī žurnālisti.

Žurnālistu pieredzes brauciens uz Dāniju notika no 16. līdz 17. martam. Brauciena laikā desmit žurnālistu no Latvijas reģionālajiem un nacionālajiem medijiem ne vien iepazīs ar Dānijas problēmām un aktualitātēm dzimumu līdztiesības jomā, bet arī apskatīja pilsētu – Kopenhāgenu.

EKSPERTU VIEDOKLIS

Vai Latvijas vīrieši ir gatavi aktīvāk iesaistīties bērnu audzināšanā?

JAUNUMI

■ 3. aprīlī beidzās konkurss «Mūsu tētis», kas tika organizēts sadarbībā ar žurnālu «Ieva». Tajā ģimenes no visas Latvijas sūtīja fotogrāfijas, kurās redzams, kā tētis pavada laiku kopā ar saviem bērniem. Kopumā tika atsūtīta 451 fotogrāfija. Pirmo vietu un galveno balvu – trīs velosipēdus – ieguva tētis Andžejs no Bauskas rajona.

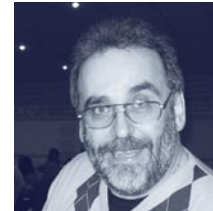
■ No 11. aprīļa vairākās Latvijas pilsētu vai rajonu mājaslapās var apskatīt elektronisku izdevumu «Varbūt abi?». To izlasot, katrs darbinieks var noskaidrot, vai darbā tiek ievērotas viņa tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi. Elektroniskajā izdevumā apkopotas un vienkāršā veidā izklāstītas likumos noteiktās galvenās prasības darba devējiem un galvenās tiesības darbiniekiem. Līdz pat novembrim izdevums būs apskatāms arī interneta mājaslapā darba meklētājiem un darba devējiem – www.cv.lv

Arnolds Cerbulis,
ģimenes konsultants

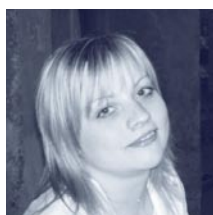
Savā darbā pamanu, ka arvien vairāk vīriešu novērtē, cik nozīmīga ir viņu klātbūtne ģimenē. Klātbūtne ne tikai kā materiāls vai ģeogrāfisks jēdziens, bet klātbūtne kā tuvība, spēja klausīties un sadzirdēt. Arvien vairāk tēvu piedalās bērnu audzināšanā jau no ieņemšanas brīža, kad grūtniecība kļūst arī par viņu grūtniecību, un tad bērniņš dzimst abiem. Arvien biežāk vīrieši pirmie meklē speciālista palīdzību ģimenei grūtos brīžos. Pozitīvāka domāšana ir vīriešiem līdz aptuveni 30 gadu vecumam, jo viņi auguši sabiedrībā, kura ir mazliet brīvāka no dzimumu stereotipiem. Tai pašā laikā ir daudz ģimeņu, kurās joprojām valda atsvešinātība, kontrole un vardarbība, un tad šķiet, ka ne vīrietis, ne sieviete nezina vai netic, ka ir iespējams dzīvot citādi.

vairāk domā par bērnu audzināšanu un cenšas pēc iespējas vairāk laika pavadīt kopā ar saviem atvasēm.

Gūrijs Bulle,
SIA «GEKA» valdes priekšsēdētājs

Arvien biežāk darbā jūtu, ka vīrieši aktīvāk iesaistās bērnu audzināšanā un skološanā. Ir tēvi, kas palūdz, vai drīkst aizvest bērniņu uz «bēbišu» skolu. Bieži ir gadījumi, kad tēvi prasa brīvu dienu, lai aizvestu bērnu pie ārsta vai aizietu uz skolu, jo radusies vajadzība parunāt ar pedagogiem. Brīvas dienas darbinieki lūguši, arī lai būtu kopā ar sievu dzemdībās. Esmu pārlicināts, ka uzņēmēja pozitīvā attieksme pret darbinieku, darba un ģimenes dzīves saskaņošanu, kā arī atbalsts problēmu risināšanā stiprina kolektīvu un uzlabo attieksmi pret uzņēmumu, kurā viņi strādā.

Elīna Kļaviņa,
pirmsskolas izglītības iestādes audzinātāja

No pieredzes varu teikt, ka mūsdienās tēvi daudz vairāk iesaistās bērnu audzināšanā nekā tad, kad es pati vēl gāju bērnudārzā. Tomēr jāatzīst, ka bērniem pirmsskolas vecumā joprojām labāks kontakts ir ar mammām. Arī vecāku sapulces apmeklē lielākoties mammās. Tēvi bieži aizmirst par organizatoriskām lietām, kuras prasa bērnudārzs. Mūsdienās vecākiem darba ir ļoti daudz, bet laika arvien mazāk, tomēr, par spīti tam, vīrieši arvien

Raimonds Dūmiņš,
pusotra gada veca dēla tētis

Domāju – daudzi tēvi uzskata, ka bērna audzināšana notiek tikai vakaros pirms gulētiešanas un svētku dienās. Es tam nepiekrītu. Manuprāt, vīrieši Latvijā nav gatavi aktīvāk iesaistīties bērnu audzināšanā, jo viņiem ir citas rūpes un intereses. Viņi ir pārāk aizņemti ar naudas pelnīšanu. Turklāt vīriešiem trūkst zināšanu par bērnu audzināšanu. Taču dzīvē mēdz būt arī tēvi – izņēmumi, kuriem naudas pelnīšana nav svarīgākais dzīvē un kuri arī daudz zina par bērnu audzināšanu.

